

TIẾNG-DÂN

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUỠNH - THỰC - KHUANG
Quản lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

BÁO QUẢN
Đường Đông Đa, Huế
Giấy phép số 45 62
Giấy phép: TIẾNG-DÂN - Huế
Hộp thư số 31.

Làm đều thiện
khó như trò núi,
làm đều ác
dễ như sụp hám.
(Danh ngôn Tàu)

GIÁ BÁN	
DÒNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm 1.50	4.00
Sáu tháng 7.50	2.50
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN - Ai đang quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

SUNG SƯƠNG VỀ PHẦN XÁC THỊT CÓ ĐÁNG NGHIỆN HAY KHÔNG?

Người ta có một chứng bệnh là chứng bệnh, nghiện sung sượng về phần xác thịt. Người mà mắc chứng bệnh đó, thường xuê khiến cho tay chân hòa ra ma cướp hồn, tai mắt hoa nên quỉ giết tinh; bao dất phủ cho mình, đến khi cuối cùng, rớt là vì chứng bệnh nghiện đó, mà đến nỗi chỉ khi tiêu tron, tinh thần mòn ráo, không có một lý gì là hữu dụng cả. Đau đớn thay! Thâm hại thay! to rất là chứng bệnh này! Chứng bệnh này mà không trừ, thời cái mỗ chôn nước, cái dao giết nòi, chẳng phải tại đầu xa, mà thực chỉ tại chứng bệnh đó. Tôi xin kể chứng cứ như sau này:

Tôi thường thấy những người thanh niên sắc sảo, may mắn về vận, như ăn nói cũng ra bộ tài tình, thấy cử động cũng ra phương khi phách. Khi mười chín đôi mươi tuổi, mới tỏ mặt chào đời, ai cũng tưởng rằng chẳng là ngựa rong đường muon dặm thì cũng chim liệng mây chín lần. Ai ngờ ra đời chẳng bao lâu, thời đã mắc bệnh nghiện kia truyền nhiễm: anh thì nghiện thuốc phiện, anh thì nghiện tô tôm, anh thì nghiện lá bần, từ sắc, anh thì nghiện xác dia, ít xí, anh thì nghiện con hát, trông ngao, anh thì nghiện sâm banh, cốt nhất... nghiện liêu rhiên linh, nghiện đảo nghiện điên, nghiện đến nỗi cửa nát nhà tan, nghiện đến nỗi mình về xác vó. Cái ma nghiện đã đẩy nạng nặng tui má lếch nhưng người nghiện còn té méo lần nữa, không bao giờ người. Nói đến nước, vẫn thương nói; nói đến nói vẫn thương nói; nói chuyện anh hùng hào kiệt đời xưa, vẫn lóc la lóc lém. Nhưng khổ vì cái sức ma nghiện qua mạnh, lao nhiều tinh thần chỉ khi mình, nó cướp sạch rồi, báo anh đứng dậy làm việc gì chút đỉnh xem, thời anh trả lời rằng: « Tôi đương dở cơm nghiện » Nghiện những gì? Chẳng qua là cái nghiện sung sượng về xác thịt.

Thưa ôi! cuộc đời thắm thới, đê chiêm bao chỗ lại chốc qua? xác gì lơ vơ, kiếp phủ thế như không như có. Nên anh em mua vui tìm sướng cho tiêu khiển một đời người, cũng không ai cấm dẫu, nhưng xin phải nghĩ: nhân sinh khoái lạc chỉ có hai đường: 1) khoái lạc về phần tinh thần 2) khoái lạc về phần xác thịt. Khoái lạc về phần xác

thịt nặng thì phần tinh-thần chẳng lấy gì làm vui, khoái-lạc về phần tinh-thần nhiều thì phần xác thịt chẳng lấy gì làm thích. Cái việc khoái-lạc ta phải chọn một cái chủ nghĩa mà đi. Chủ-nghĩa gì hay thì ta theo

Tôi trông thấy anh em đầu sượng khá nhọn, gân cốt khá cường, lời những chắc thời giờ với địa vị của anh em nếu bị sinh cái sung sượng phần xác thịt, mà cần cái sung sượng phần tinh thần, thời hai tay cứng bèn, chắc cò mở mang biết bao thế giới, hai vai mạnh mẽ chắc cỏi khi lực hùng hảo chắc cỏi chống chọi biết bao gió sóng. Vận mệnh nòi giống ta, chắc nhờ anh em mà lâu dài, quyền lợi đồng bào ta, chắc nhờ anh em mà bền vững.

Tôi tưởng anh em chẳng đại gì mà nở bán rẻ cái thân giá của anh em cho con ma khoái lạc. Xin anh em từ đây, chôn chai, đập dơi dĩa, tuyệt giao với nhà đả thông lý, tuyên chiến với xen gư lâu dài; khua đuôi hết bầy ma khoái-lạc ở bên cạnh mình mà chen mình vào con đường khổ hạnh; nắm đống gai của ông Việt-Vương mà xem bằng « đường sắt » nuôi lòng tuyết của ông Tô-Vô mà xem làm « tiệc sang », ngắm đấng ném cay, lấy đó làm mỗi đại-nghiệp, qua đèo vượt bệ lấy đó làm thang vũ-dải. Anh em chịu khổ-hạnh được bao nhiêu thời đồng-bào ta cố phúc-hạnh bấy nhiêu. Cái sung sượng tinh thần ngày sau của anh em chắc thiên trường địa-cửu mãi mãi.

Vì vậy tôi xin dâng một vị thuốc này để chữa bệnh đó cho anh em: cây khổ-hạnh (tuyệt gốc đến lá đâm xuống phơi nắng cho lâu)

Việt-Điền.

Tôi tưởng anh em chẳng đại gì mà nở bán rẻ cái thân giá của anh em cho con ma khoái lạc. Xin anh em từ đây, chôn chai, đập dơi dĩa, tuyệt giao với nhà đả thông lý, tuyên chiến với xen gư lâu dài; khua đuôi hết bầy ma khoái-lạc ở bên cạnh mình mà chen mình vào con đường khổ hạnh; nắm đống gai của ông Việt-Vương mà xem bằng « đường sắt » nuôi lòng tuyết của ông Tô-Vô mà xem làm « tiệc sang », ngắm đấng ném cay, lấy đó làm mỗi đại-nghiệp, qua đèo vượt bệ lấy đó làm thang vũ-dải. Anh em chịu khổ-hạnh được bao nhiêu thời đồng-bào ta cố phúc-hạnh bấy nhiêu. Cái sung sượng tinh thần ngày sau của anh em chắc thiên trường địa-cửu mãi mãi.

Vì vậy tôi xin dâng một vị thuốc này để chữa bệnh đó cho anh em: cây khổ-hạnh (tuyệt gốc đến lá đâm xuống phơi nắng cho lâu)

Việt-Điền.

VẬN VĂN

Chào Tiếng-Dân

Nghĩa xưa tiếng những "Đế" "Vương" "Thần".
Đất Việt từ rày nời "Tiếng Dân"
Giữa cuộc vận mình khi gỡ mớ,
Trên đân ngôn-liên khổ cần cần.
Đào hay ai đã xem, nghe chữa?
Thời hủ này xin sửa bỏ lần.
Nước phải có dân, dân có tiếng,
Nữa mình, nửa chức, dạ ân cần.

Núi Bắc

Vịnh Lê-thái-Tô
Cần cuốn sỏi lên ngọn sóng Hò,
Gươm thiêng mới lờ lờ binh Ngô,
Làng bần làm sự nào ai lo,
Cả thế anh hùng vung khổ số,
Nam quốc non sông tan lữ kiến,
Tây hồ trắng nước đẹn dân cư,
Ngay nay đọc máng lời tuyên cáo,
Ái quốc như ngài để mớ má,
Chánh-đồng HỒ-VĂN-Biểu

Đề tranh sơn-thủy

Cát cảnh thiên-nhiên, cảnh tạ-làng,
Hồi ai là diêm, áy Thiên công.
Rợp rờn sóng bạc số vào bên,
Lơ lơng thuyền nan đậu giữa dòng.
Nhà cửa giùm chòm trên bãi cát,
Núi non một dãy dưới vầng đông.
Ôm cần nào khách ngồi câu cá?
Cảnh đẹp đường này hãy đang trong.

ĐƯƠNG-ĐÌNH-TÂY
(Xuân-day)

TẠP-LOẠI

Tri-khôn

II. - Tri-khôn ở đâu?

Muốn nói, phải có cương họng và lỗ-miệng. Muốn thở, phải có lỗ-phổi và lỗ-mũi. Muốn suy-nghĩ tư-tưởng, ở ta là muốn có Tri-khôn, phải có Não. Não là nơi ở của Tri-khôn.

Não là gì?
Não là một vật bởi nhiều Nơ-rôn (neurone) kết nhau lại mà thành.

Nơ-rôn là gì?
Nguyên trong Vũ-trụ, thân-thể của hết cả những sinh vật là động-vật và thực-vật đều bởi nhiều chất nhỏ, tên là xen-luyn (cellule), kết nhau lại mà thành. Là-cây vô-cây cũng bởi

thành; da-người thịt-người cũng bởi nhiều xen-luyn kết nhau lại mà thành. Xen-luyn là một chất rất nhỏ, mắt không trông thấy được, chỉ có kính hiển-vi mới trông thấy.

Lấy một vật lớn mà thí dụ, thời có thể nói rằng: nhiều xen-luyn kết nhau lại làm thành một tến-lí, miếng-da, cũng như nhiều lỗ-ong kết nhau lại thành một tổ-ong.

Hình-thể xen-luyn mỗi nơi mỗi khác: xen-luyn rễ-cây khác xen-luyn bạch-cây; xen-luyn xương người khác xen-luyn ruột người. Vì mỗi nơi mỗi khác nên xen-luyn ta tên riêng của xen-luyn nào.

Hình-thể nơ-rôn tựa tựa như con cua, nghĩa là: ở giữa có một cái mình, hai đầu có nhiều tua. Mình rất nhỏ, mắt không trông thấy được, nhưng tua rất dài, có cái gai gần một thước tây; nơ-rôn này kết nhau với nơ-rôn kia, mình nơ-rôn này giao thiệp với mình nơ-rôn kia, bởi những tua ấy.

Não là thuộc về thần kinh-hệ, Thần kinh hệ gồm hai phần: thần kinh hệ trung ương (système nerveux central), thần kinh hệ chu vi (système nerveux périphérique).

Hệ trung ương là gồm một chất nơi trắng, nơi xám, không cứng lắm, không mềm lắm, nằm trong sọ (crâne) và trong xương sống (colonne vertébrale).

Hệ chu vi là những giây gân (nerf) đi từ hệ trung ương ra khắp cả thân thể.

Cái một miếng ở hệ trung ương rồi lấy kính hiển vi mà xét, thời thấy có cả mình cả tua nơ-rôn. Nếu xét một đoạn giây gân, nghĩa là một miếng ở chu vi, thời chỉ thấy tua mà thôi. Thế là: Thần kinh hệ trung ương sọ ra bởi mình và tua nơ-rôn, còn thần kinh hệ chu vi thời chỉ sinh ra bởi tua mà thôi, tua ấy chính là tua của nơ-rôn ở trong hệ trung ương bỏ ra.

Trên kia có nói: thần kinh hệ trung ương có nơi trắng, nơi xám. Nơi trắng substance blanche) là

nơi chỉ có tua nơ-rôn, cũng như các giây gân. Nơi xám (substance grise) chính là nơi tụ họp những mình nơ-rôn, chính là nơi quan trọng hơn cả. Quan trọng vì cơ gi. xem sau này sẽ hiểu.

Thần kinh hệ trung ương của ta làm bốn phần:

- 1) Đại não (cerveau).
- 2) Trung não (cervelet).
- 3) Tiểu não (bulbe).
- 4) Tủy (moelle épinière).

Phần 1 ở nhất, thứ nhì và thứ ba nằm trong sọ, phần thứ tư nằm trong xương-sống.

Phần 1 ở nhất, thứ nhì và thứ ba nằm trong sọ, phần thứ tư nằm trong xương-sống.

Đại não cũng là nơi ở của sự cảm giác và sự vận động, nghĩa là của sự sống động vật.

Con phần thứ hai, thứ ba và thứ tư, nghĩa là trung não tiểu não và tủy, đều là nơi ở của những sự hô-hấp, tiêu-hóa v. v. nghĩa là của sự sống thực vật.

Thí dụ có một ngọn lửa đựng vào da ngón tay anh Giáp, sự dụng ấy theo một giây gân đi từ da cho đến đại não. Đến nơi, đại não biết nóng, bởi đó mà anh Giáp « cảm-giác ».

Vừa biết nóng thời đại-não liền phát ra mệnh-lệnh bảo ngón tay phải co lại. Mệnh-lệnh ấy theo giây gân từ đại-não chạy ra đến da. Đến nơi, ngón tay vàng vọt-lịch mà co lại. Bởi đó mà anh Giáp « vận động ».

Xem như thế thời có thể nói rằng: đại-não cũng như ông chủ ở trong nước; tư-chí, ngũ quan lục-phủ, ngũ-tạng cũng như các quan cai-trị các tỉnh; và giây-gân cũng như giấy-thếp để đưa công-văn từ Kinh-đô ra các tỉnh hay là từ các tỉnh về Kinh-đô.

Trên kia có nói: Thần-kinh-hệ trung-ương có nơi trắng nơi xám. Nơi trắng là nơi chỉ có tua nơ-rôn, nơi xám chính là nơi tụ họp của các mình nơ-rôn nhất là đại não.

Sự ấy rất minh bạch. Ở đó, nơi xám, nghĩa là các mình nơ-rôn, chính là nơi ở của Tri khôn. Còn nơi trắng, nghĩa là tua nơ-rôn, thời cũng như các giây gân, chỉ có chức vụ « đưa tin » từ mình nơ-rôn này sang mình nơ-rôn khác mà thôi. Bởi thế cho nên trên kia có nói: « nơi xám » chính là nơi quan trọng hơn cả.

Nguyên tri khôn có nhiều bộ phận, cũng như dưới quyền ông Chúa tế có nhiều bộ-trưởng. Thí dụ: bộ tưởng tượng ở mình nơ-rôn A, bộ ký-ức ở mình nơ-rôn B, bộ chu vi ở mình nơ-rôn C (xem bài thứ tư sẽ hiểu công việc những bộ ấy) Ba bộ ấy cần phải giao thông với nhau.

Tua của ba nơ-rôn ấy chập đê dùng trong sự giao thông ấy.

Nhiều kẻ tưởng rằng não to tức tri khôn nhiều. Tưởng như thế là lầm. Nhiều mình nơ-rôn và nhiều tua nơ-rôn tức nhiều Tri khôn; ít mình nơ-rôn và ít tua nơ-rôn tức ít tri khôn. Có não to mà ít mình và tua nơ-rôn; có não nhỏ mà nhiều.

Cũng như có xứ to mà ít người tri thức và ít đường thông thương vận tải; có xứ n. ó mà nhiều. Bởi thế cho nên xem xác não mà đoán sự thông minh là sai.

Nói tóm lại thời: trong thân-thể, nơi ở của Tri khôn là ở thần-kinh-hệ trung ương, mà trong thần-kinh-hệ trung ương nơi ở ấy là đại-não; mà trong đại-não nơi ở ấy chính là nơi xám, nghĩa là mình nơ-rôn.

TRẦN ĐÌNH NAM

Lịch-sử xe lửa ở Đông-dương

(tiếp theo)

I. - THƯỚC NĂM 1898

a) Đường Saigon đến Mỹ-thọ.

Đường này định làm từ năm 1880. Cái chương trình định năm ấy là làm một đường từ Saigon đến Vinh long rồi tiếp tục một ngả lên Sóc-trăng, một ngả lên Long xuyên, Châu-độc và Nam-vang. Song Hải-quan-bộ Pháp xét rồi sau giảm xuống chỉ làm đường Saigon Mỹ-thọ; đến năm 1881 cho nhà lãnh biển là ông P. de Lanang, sau ông từ về lại cho một Công-ty khác.

Đường ấy bắt đầu chạy từ 20 Juillet 1885, nhưng không ăn thua gì nên từ hiệp-trước năm 1881 phải thủ tiêu rồi lại giao cho Công ty Tâm-vay (tramway) Nam kỳ Linh trung. Đến cuối năm 1911 hết hạn. Chánh-phủ lại đến nay.

Đường này đi ngang nhiều sông ngòi, nên cầu phải làm nhiều, vì chất đất nền làm lại khó khăn lắm. Giải có 70 km, 11.600.000 phi-át, tính ra một km tốn hết 165.000 phi-át; đường ở xứ đồng-bằng như thế là cao phí lắm.

b) Đường Hanoi đến Đông-dương và Nacham nay đường Quảng-tây.

Sau khi chiếm được đất Bắc-kỳ, các quan về Binh ngạc phải đối-phó với nhiều sự lo ngại ở miền cương giới Quảng tây, nên phải đặt nhiều đồn quân lưu thủ ở Lạng-sơn và Cao-bằng. Sự vận tải lương thực và khí-giới nhiều điều bất tiện nên đến năm 1889 Chánh-phủ bắt làm đường xe lửa từ Lạng-sơn về P. úng-thương, đến đó có thể đi đường thủy về Hanoi và Haiphong được

Các công việc cho đầu giá ở Paris ngày 13 septembre 1880, đến năm sau thì bắt đầu làm. Song vì trừ tình trước không được chín nên khi đem làm thì phải tốn thêm nhiều quá.

Và lại hồi ấy nhân việc này mà Chánh phủ P. áp nghĩ rằng khoản phụ cấp trích ở ngân-sách Pháp ra như trước thì chẳng được bao nhiêu nên định lập một cái chương (trình khai khẩn thuộc-địa và mở một cuộc công thái cho to để thực hành cho một thể.

Đạo luật ngày 10 février 1896 cho phép Chánh phủ Bảo hộ Bắc kỳ và Trung kỳ mở khoản công thái 80 triệu phi-át, lại 2 phần 5, hạn trong 60 năm thì giải hết, do Chánh phủ Pháp đảm bảo. Nhờ số tiền ấy nên làm luôn đường mãi từ Gia-lâm đến Đông-dương chứ không theo bản dự định trước nữa.

Luôn lúc kỳ lại trừ định bắc một cái cầu sắt để nối Gia-lâm và Hanoi; kỳ cuối năm 1898 bắt đầu làm cái cầu Doumer (cầu Bồ-đề), đến tháng Mars năm 1902 thì hoàn thành. Cầu này giải 1.682 thước tây, phí tổn hết 6 triệu phi-át cũng trích ở trong số công thái trên này.

Đường Hanoi đến Đông-dương bắt đầu chạy luôn được từ ngày 8 Avril 1902.

Đường này qua sông Nhi-hà đến Kép (km 68) thì đi trong miền trung châu; từ Kép đến Lạng-giải (km 125) thì đi theo đèo Sông-thượng ở đèo (thung lũng bên đông thì các núi trọc, bên tây thì dãy núi Cai-bành, từ Lạng-giải đến Lạng-sơn (km 148) thì đường hay lên xuống, vào miền sông Kỳ-cung là nhâm của sông Tây-giang bên Tàu rồi rẽ lên bắc đến Đông-dương (km 182). Năm 1905

CÀI LƯƠNG HƯƠNG TỤC

Những điều nên cài lương.

Hợp mấy trăm nhà làm một làng. hợp mấy nghìn làng làm một nước. thời chốn hương thôn thiết là mỗi hiền lạc của nhà với nước vậy, chốn hương thôn có phong hoá, thời trong gia đình mỗi có hiếu từ thuận-tôn, ngoài xã-hội mỗi có thiện-nhân quân-tử. Phong hoá chốn hương thôn đã hủ bại, thời nhà với nước có nói gì nữa đâu, người xưa nói rằng: "tự đạo đầu tư lương" là thế.

Ký giả đọc báo Tiếng-dân số 9 ra ngày 12 tháng 5, có bài ra một vấn đề "cài lương hương tục" ở địa phương khảo cứu. ký giả này là một người lâu dân, lối học cù đả, học mới lại mơ màng, đem đầu giải quyết những vấn đề đó, song có ngữ cù câu rằng: "sinh u hương, tử u hương" thời chốn hương thôn thiết là quan hệ mật thiết với mình. Thường thấy những sự gai mắt đau lòng, may được có người tìm phương bổ cứu, không lẽ ngồi ngắm lạnh cho đến 7 vậy nên biết được chừng nào xôn xôn ra chuyện này. Đại phàm việc gì đời đương thời chính đốn, hư bại thời ở vào hoàn cảnh, việc gì đời đời thời lo mà day trời. Tục lệ mỗi làng mỗi khác, cho nên sinh lệ cũng khác nhau, song rút lại thì cái gì sinh lệ tức là hủ bại.

Nay muốn chữa những điều hủ bại trước hết ta phải biết cái phong hoá của ta ngày xưa thế nào. cái phong hoá biến thời thế nào, khuyết điểm những cái gì, rồi mới có thể giả trừ phương pháp được.

Nguyên từ xưa đến nay bất kỳ là làng là nước, việc gì thiện nữ là cũng nhờ ở sự học. Sự học của nước từ 20 năm về trước, đời vua phong triều ngày nay vẫn không thích hợp. Song xưa kia xã hội có năm ba trường học, xã nhỏ cũng đôi ba trường học hoặc của dân con anh dạy em, học mà làm quan đã có nhà học quan, học mà làm người thời chỗ nào cũng có thành thử phong hoá lúc bấy giờ, trong gia đình thời có vẻ êm đềm, ngoài hương thôn thời trong ra hoà mục, người dân anh biết liêm sỉ mà lo đường gianh-dữ. Gần 20 năm giờ lại trường tư cấm, trẻ con n ùng nhà đời khác không biết lấy gì ăn mà tới trường công, lớp cựu học kể giá thời cũn, kẻ trang thời giả, còn một lớp thanh niên tàn tạ, dĩ không được học, lại được nghe những tiếng "tự-dào binh-dũng trông không" ra làng tời trên không ra trên, giới không ra giới, về nhà thời con cái cha, em cụ anh vợ họ chẳng, an ý kiện phong hoá luân thường phát xuất các nhà môn xảy ra hàng ngày: lại gặp phải kim tiền thời đại, con em trái phép, sẵn có đồng tiền thời cha anh cũng phải chịu, những người ra làm công lý, làm hương hào, đọc cai trác không chạy, ba chữ kỷ viết không đi, học thức như thế nói gì từ cách đối với dân thời lên mặt.

Còn nữa Nguyễn-Liệt-Puô

HÀI ĐÀM

Xa có rẻ đôi giày cao su

Ở một sở kia, trong lúc rảnh việc, hai thầy phân A và B nói chuyện cùng nhau. Thầy A: "chờ kỳ sa-vang-xo-mang" này thầy đã đóng "lông" chưa? Thầy B: "Tôi đã quá hạn sáu tháng rồi, nhưng không rở ông chủ có lưu cho không? Tôi rưng quá, ngài hay là tôi qua, chiếc chuyên này hỏng mất. Không biết cách sao cho vừa lòng ngài được."

Thầy B: "Tôi đã quá hạn sáu tháng rồi, nhưng không rở ông chủ có lưu cho không? Tôi rưng quá, ngài hay là tôi qua, chiếc chuyên này hỏng mất. Không biết cách sao cho vừa lòng ngài được."

Còn nữa Nguyễn-Liệt-Puô

BẢN BÁO KHÀI SỰ

Gần đây anh em mua báo, nhiều người muốn mua từ số đầu, song từ số 1 đến số 10, đã nhiều số hết rồi, vậy bản báo xin giới từ số mười trở đi, còn số trên đó thì không đủ, xin anh em biết cho.

Độc-Già Luận-Đàn

Độc-Già Luận-Đàn CÁI CẢM TƯƠNG ĐỐI VỚI BUỒI DIỄN-THUYẾT TẠI HỘI QUẢN-TRỊ HUẾ TỐI HÔM 11-9-27 Nghe diễn-thuyết là một cách rất dễ hiểu, mà chóng có hiệu quả, nhất là bõ ích cho đương-trí-đục. Một người đáng lên diễn đàn mà truyện bà những điều mình sơ trí sơ năng ra công chúng nghe, kể có chút học thức tư-tướng lại chẳng hoan-ng. Và lại đương cái buổi thanh hoàng bất tiếp này, lại cần có những người học rộng tài cao, tìm những cái vấn đề có ích lợi mà tiến cho đồng-bào

HÀI ĐÀM

Xa có rẻ đôi giày cao su

Ở một sở kia, trong lúc rảnh việc, hai thầy phân A và B nói chuyện cùng nhau. Thầy A: "chờ kỳ sa-vang-xo-mang" này thầy đã đóng "lông" chưa? Thầy B: "Tôi đã quá hạn sáu tháng rồi, nhưng không rở ông chủ có lưu cho không? Tôi rưng quá, ngài hay là tôi qua, chiếc chuyên này hỏng mất. Không biết cách sao cho vừa lòng ngài được."

Thầy B: "Tôi đã quá hạn sáu tháng rồi, nhưng không rở ông chủ có lưu cho không? Tôi rưng quá, ngài hay là tôi qua, chiếc chuyên này hỏng mất. Không biết cách sao cho vừa lòng ngài được."

Còn nữa Nguyễn-Liệt-Puô

BẢN BÁO KHÀI SỰ

Gần đây anh em mua báo, nhiều người muốn mua từ số đầu, song từ số 1 đến số 10, đã nhiều số hết rồi, vậy bản báo xin giới từ số mười trở đi, còn số trên đó thì không đủ, xin anh em biết cho.

Độc-Già Luận-Đàn

Độc-Già Luận-Đàn CÁI CẢM TƯƠNG ĐỐI VỚI BUỒI DIỄN-THUYẾT TẠI HỘI QUẢN-TRỊ HUẾ TỐI HÔM 11-9-27 Nghe diễn-thuyết là một cách rất dễ hiểu, mà chóng có hiệu quả, nhất là bõ ích cho đương-trí-đục. Một người đáng lên diễn đàn mà truyện bà những điều mình sơ trí sơ năng ra công chúng nghe, kể có chút học thức tư-tướng lại chẳng hoan-ng. Và lại đương cái buổi thanh hoàng bất tiếp này, lại cần có những người học rộng tài cao, tìm những cái vấn đề có ích lợi mà tiến cho đồng-bào

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H.

Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

Một người dự-thính lại cáo. LUONG-S-MAI Service forestier Huế

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H.

Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

Một người dự-thính lại cáo. LUONG-S-MAI Service forestier Huế

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

VIỆC THẾ-GIỚI

A ĐÔNG

Việc thế-giới A ĐÔNG Kinh-Hàn hợp tác - Trước có tin rằng các yếu nhân hai phái Minh-Hàn đã định đến ngày 15 Sept. thì mới cuộc chấp giãu hội nghị, giao cho Uông-Tính Vệ trú lập. Thoát nhiều ngày 12 thảy Uông-từ chức, vậy cuộc ấy phải thôi. Mọi có tiếng ngày 18 Sept. Uông đến Lu-sou (Giang-tây) rồi xuống tàu không biết đi đâu. Người ta nghi rằng Uông sẽ lại mưu cuộc hoạt sinh-Trí tuyên-bố độc-lập ở Hán-Khẩu thì có người lại nghi rằng có thể Uông lại quay về Hán-Khẩu.

Còn nữa Tôn-nữ HOANG-AM

VIỆC THẾ-GIỚI

Việc thế-giới A ĐÔNG Kinh-Hàn hợp tác - Trước có tin rằng các yếu nhân hai phái Minh-Hàn đã định đến ngày 15 Sept. thì mới cuộc chấp giãu hội nghị, giao cho Uông-Tính Vệ trú lập. Thoát nhiều ngày 12 thảy Uông-từ chức, vậy cuộc ấy phải thôi. Mọi có tiếng ngày 18 Sept. Uông đến Lu-sou (Giang-tây) rồi xuống tàu không biết đi đâu. Người ta nghi rằng Uông sẽ lại mưu cuộc hoạt sinh-Trí tuyên-bố độc-lập ở Hán-Khẩu thì có người lại nghi rằng có thể Uông lại quay về Hán-Khẩu.

VIỆC THẾ-GIỚI

Việc thế-giới A ĐÔNG Kinh-Hàn hợp tác - Trước có tin rằng các yếu nhân hai phái Minh-Hàn đã định đến ngày 15 Sept. thì mới cuộc chấp giãu hội nghị, giao cho Uông-Tính Vệ trú lập. Thoát nhiều ngày 12 thảy Uông-từ chức, vậy cuộc ấy phải thôi. Mọi có tiếng ngày 18 Sept. Uông đến Lu-sou (Giang-tây) rồi xuống tàu không biết đi đâu. Người ta nghi rằng Uông sẽ lại mưu cuộc hoạt sinh-Trí tuyên-bố độc-lập ở Hán-Khẩu thì có người lại nghi rằng có thể Uông lại quay về Hán-Khẩu.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đổi với ý kiến của chị B.H. Mời đọc mấy lời của chị Báo-Hòa đáp lại cô Hương-tám, em đây bằng khung trong lòng, nghĩ rằng: lợi cũng chung nhau nhờ, hại cũng chung nhau chịu, lẽ đâu lại cho mình quá kém chẳng giảm bán học với chị em dễ chị em vui lòng. người trên thương tôi, về với nhau định giải quyết vấn đề này chăng? Em thấy cô H. T. quá theo thói cũ, không xét tình nay mà cho lời của chị B. H. là không phải cả, em trách lắm.

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

động bãi người, nào nhưng tình thế hiện trong ngày...

Nga rút Tàu về Nhật (tin Đông-kinh 27 sept.) - Chính phủ Nhật đã tuyên bố rằng không biết có một hội đồng minh bài Nga...

PHI-LUẬT-TÂN

Phi-luật-tân với Hoa-kỳ sau khi ông Guevara là Đại-biêu Phi-luật-tân tại Nghị viện Hoa-kỳ...

PHI-LUẬT-TÂN

Ông Mass và ông Collins và Đại-biêu tại Nghị-viện Hoa-kỳ, mời đi qua Ma-ni (Manille)...

AU-MY

Hội đồng kỷ lư tháng ngày 27 Sept. - Hội đồng đã chuẩn y những lời quyết nghị bất-hội-viên phải tìm cách chiểu tập hội-dồng...

PHÁP

Bãi công (Paris 28 Sept.) - Tôn-tử Trương-trĩ ở Pháp đã xử nhiều án về việc xử-giặc binh lính không tuân lệnh trên...

NGA

Pháp-ban giao-thiệp - Có tin rằng: Chính phủ Xô-viết (Soviets) đã trình ông Rokovitch là Đại-biêu Nga tại Paris...

HOA-KỲ

Tin San-Francisco (27 sept.) - Có tin ông Mac Adams là rđ ông Wilson (Nguyễn Thống-Hiệp) sẽ không chịu ra ứng cử Thống-likelihood về châu Âu...

MỘT VẬT KỲ NIỆM LÂU NĂM ANH-TUA TRẮNG MEN MỚI CHIỀ

Các ngài có những bức ảnh đã chụp rồi hoặc ảnh cũ đã lâu, muốn giữ bức ảnh ấy làm kỷ niệm lâu năm...

Hương-Kỳ Photo HÀ-NỘI

VƯƠNG-GIA-NGẠI

Buôn bán tạp-hóa C. TRÚ các thứ vật dụng (mây Áo-phu và Núi-phụ) Hàng quà trắng và đen (qua, tuyến, lã, đá, đốm)

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-PHÁP-SẢN-VẬT Cđ-phần hữu hạn Công-tý. Tổng Cục tại Saigon Phan Cước: Phan-thiết, Mai-nh

BỆNH QUI DA CƠ THUỐC TIỀN

Hai ai mắc phải bệnh lở hay đơng hay mất da ở những chỗ kín đáo thì phải tìm cách chữa trị ngay

CÁC QUÍ KHÁCH TỚI ĐÔNG-HỢI

Cả lối nhà Nhattan khách sạn mới mở gần Hotel lấy thì có phòng ăn, phòng chậ, phòng ngủ và buồng tắm, rất vệ sinh và cẩn thận

CỬA HÀNG THÊU DAN ĐỐI-TRƯỞNG TỐ NHẤT Ở HUẾ VINH-THANH ANNAM - Rue Gia-Long - III E

NGUYEN-VAN-THONG DIT TAN-THANH Falfoo - Annam

Entreprise des travaux en Annam TRANSPORT D'AUTOMOBILE LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CRAPELLERIE

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO HIỆU BẢO-CHẾ

THANH - HÓA ANNAM Là Hiệu Bảo-chế thuốc tây của ông Phan-vân-Giao, nguyên bảo chế ngạch y-lễ, dộc-lyc id chức lên.

ĐỒNG BÀO! ĐỒNG BÀO!

Hiệu Đồng-bào-Hưng ở số nhà 179 phố khách trên tỉnh Nam-dinh là một cửa hàng bán gấm đoạn vóc nhiều, sa tanh sa tây, the xuyên lụa lĩnh, cầm châu nhưng phay, nói tóm lại thì đủ tất cả các thứ hàng may mặc như tây, hàng lâu, hàng Saigon, hàng Đắc-lý chẳng thiếu thứ gì.

Người Nam xin hãy giúp người nước Nam.

Hiệu chúng tôi có bán đủ đồ tạp hóa và hàng tơ, lụa, nhất là đồ ăn mặc theo kim-thời như: Faux-cols, Régates, Chemises, Pyjamas, Giày, vớ, nón vân vân, đủ hạng.

Tiếng đồn vang.

Đi đến đâu cũng nghe thấy tiếng đồn vang về mấy thứ thuốc của Hiệu chính Từ-ngọc-Liên 46 rue Principale à Dapcan và chi điểm Từ-ngọc-Liên 74 rue Tienisin à Hanoi.

Nhất là những thuốc cam trẻ nư-la; siroa trắng phi nhĩ lano n. 11 giá 0 p. 40 để trị các chứng cam ướt, cam run, đi sáng phần, ja rút lãn, tố bụng ăn không tiêu, gày còm, chỉ đáng 1 lọ thì sách cam khiến trẻ ăn được mà trở nên khỏe mạnh.

Các hiệu đại lý: Hải-phong Hương Hải Thư Điểm, 92 Boulevard Bonch, Nam định Lạc Sinh Đường 190 phố Khách, Vinh M. Lê đình Mai, n. 3 Yên miếu sau đền Hòa Quang, Tuyên quang hiệu thư may Long, viết Từ 6, Rue Xuân hòa, Hanoi Kim đức Giang, 43 phố hàng Bó.

CÁO-BẠCH Kinh trình các quý Khách hẳn-hiệu tôi bán thuốc lão xa gần trong hạ xứ: Trung, Nam, Bắc Kỳ ta, đã được nhiều các quý-Khách ngợi khen.

Fabrication des objets en écaille TIỆM LÀM ĐỒ ĐỒI MỜI Rue Frère Louis 133 SAIGON chạt hiện nhiều món đồ dùng các loại, như: khay, đĩa, bát, gương, v.v.

MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG Pharmacie et médecin N° 80 Rue Daingal - SOCTRANG Bồn dưỡng bán đủ các món thuốc sống, thuốc chín, có trị các thứ đơn cao, huyền, tán của các nhà thuốc có danh trong cõi Á-đông.

TÂN-LỢI TAILLEUR 120, Rue d'Espagne SAIGON May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau, laine nỉ đủ thứ.

Tại châu thành Mytho (Nam-Kỳ) có Nhà Thuốc Tây PHARMACIE NGUYEN-VAN-TRI SANG ĐÓ, CHỮA NGỮA MUỘN, NGAN MỘT BỆNH, THUỐC, KHÓ, LA

MỘNG LƯƠNG THƠ QUẢN VƯƠNG-GIA-BẬT Bón các thuốc sống và các thuốc sống, v.v. ở các nước khác, v.v.